

Begraafplaats, Lille.

Archeologienota met beperkte samenstelling.

Auteur:

W. De Roeck (bureauonderzoek)

Autorisatie:

W. De Roeck (OE/ERK/Archeoloog/2021/00025)

Colofon

VEC Nota 942

Begraafplaats Lille. Archeologienota met beperkte samenstelling

Vlaams Erfgoed Centrum bv

Auteur: W. De Roeck

In opdracht van: Vertrouwelijk, zie privacy-fiche

Foto's en tekeningen: Vlaams Erfgoed Centrum, tenzij anders vermeld

© Vlaams Erfgoed Centrum bv, Geel, februari '22

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum bvba.

Vlaams Erfgoed Centrum bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek

ISSN 2506-7486

Vlaams Erfgoed Centrum

Liesdonk 5

2440 Geel

Tel +(32) 14 95 34 70

info@vlaamserfgoedcentrum.be

www.vlaamserfgoedcentrum.be

Inhoud

1	Verslag van resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1	Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1	Administratieve gegevens	7
1.1.2	Eerder archeologisch onderzoek	7
1.1.3	Ligging en huidig gebruik van het plangebied	7
1.1.4	Onderzoekskader	10
1.1.5	Juridisch kader	15
1.1.6	Onderzoeksopdracht	18
1.2	Assessmentrapport	19
1.2.1	Bodemkundige en historische situatie van het plangebied	19
1.2.2	Conclusie	22
	Samenvatting	23
	Literatuur	24
	Geraadpleegde websites	24
	Lijst van afbeeldingen en tabellen	24
	Bijlage 1 Plannenlijst	
	Bijlage 2 Fotolijst	

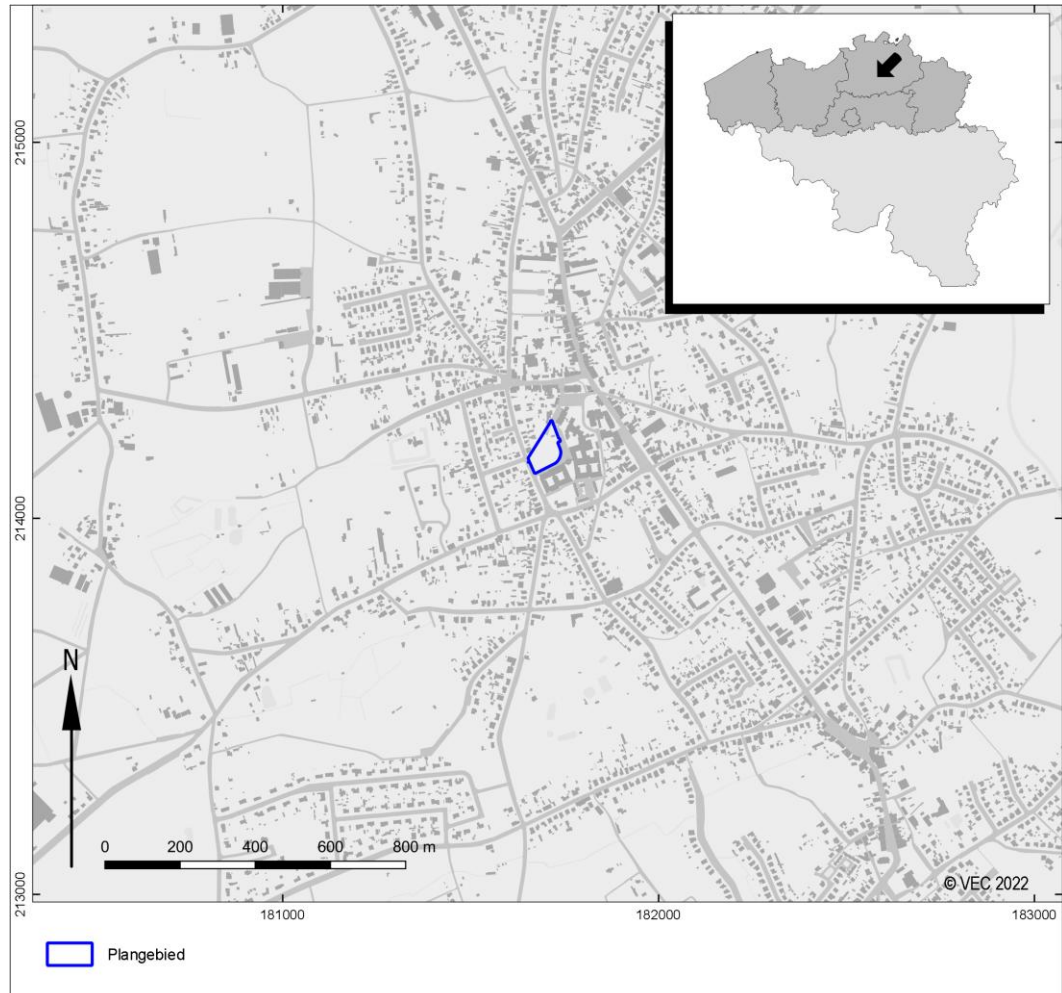
periode	tijd in jaren	
Nieuwste tijd:		19 ^e E - heden
Nieuwe tijd:		16 ^e E - 18 ^e E na Chr.
Middeleeuwen:		5 ^e E - 15 ^e E na Chr.
Late Middeleeuwen	13 ^e E - 15 ^e E na Chr.	
Volle Middeleeuwen	10 ^e E - 12 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen C / Karolingische periode	8 ^e E - 9 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen B / Merovingische periode	6 ^e E - 8 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen A / Frankische periode	5 ^e E na Chr.	
Romeinse tijd:		57 voor Chr. - 402 na Chr.
IJzertijd:		800 - 57 voor Chr.
Late IJzertijd	250 - 57 voor Chr.	
Midden IJzertijd	475/450 - 250 voor Chr.	
Vroege IJzertijd	800 - 475/450 voor Chr.	
Bronstijd:		2100/2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):		5300 - 2000 voor Chr.
Finaal-Neolithicum	3000 - 2000 voor Chr.	
Laat-Neolithicum	3500 - 3000 voor Chr.	
Midden-Neolithicum	4500 - 3500 voor Chr.	
Vroeg-Neolithicum	5300 - 4800 voor Chr.	
Mesolithicum (Midden-Steentijd):		circa 9500 - 4000 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):		tot 10 000 voor Chr.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden. (Bron: Onderzoeksbalans Vlaanderen)

1 Verslag van resultaten van het bureauonderzoek

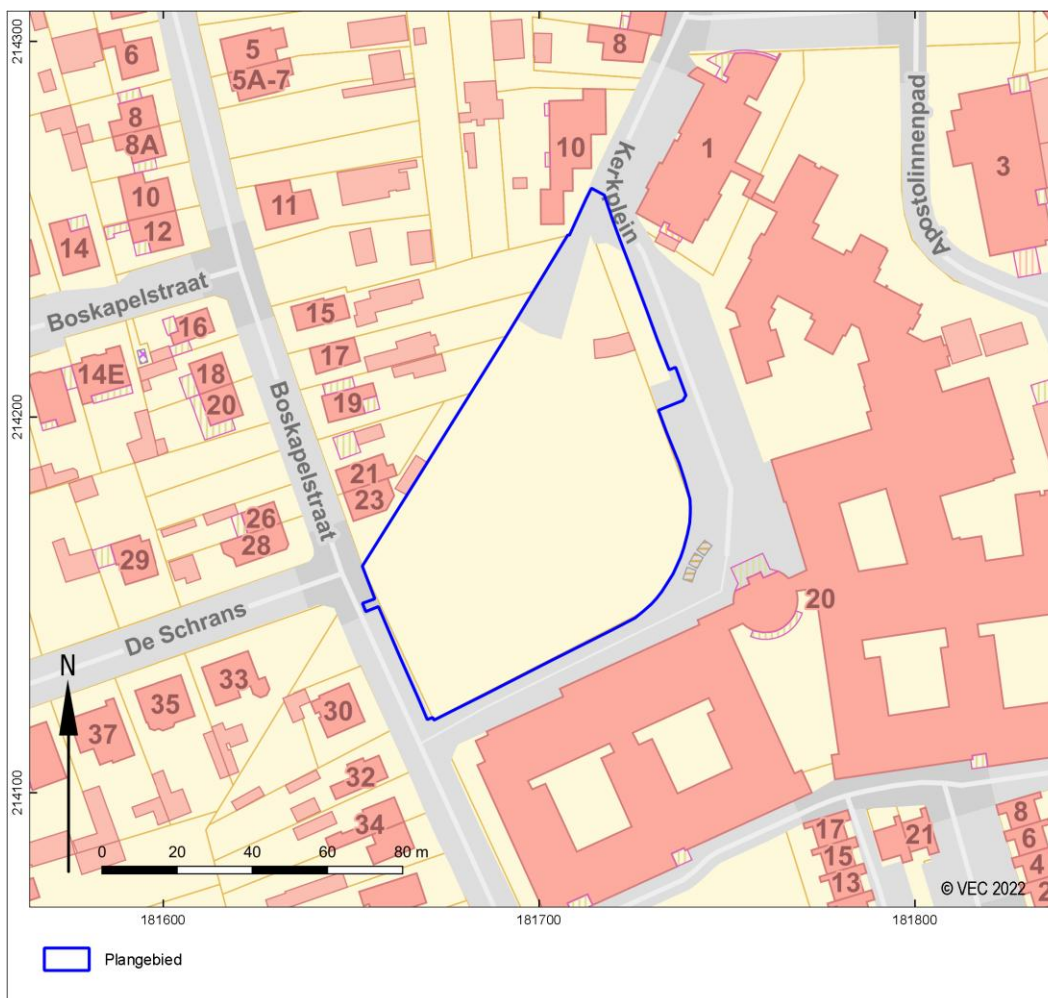
1.1 Beschrijvend gedeelte

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in januari 2022 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de begraafplaats in Lille.¹ De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen herinrichting van het kerkhof.

Afb. 1. Het plangebied en omgeving op de Basiskaart Vlaanderen (GRB). (Bron: Agentschap Informatie Vlaanderen)

¹ Voor de vertrouwelijke gegevens van de opdrachtgever wordt verwezen naar de privacy-fiche

Afb. 2. Het plangebied op de Basiskaart Vlaanderen (GRB). (Bron: Agentschap Informatie Vlaanderen)

1.1.1 Administratieve gegevens

Huidige onderzoeksfasen:	Bureauonderzoek
Aanleiding:	Herinrichting kerkhof
Toponiem en/of adres:	Begraafplaats
Gemeente / Deelgemeente	Lille
Provincie:	Antwerpen
Kadastrale gegevens:	Lille, afdeling 1, sectie E, perceel 605S, 605T en 608S. De rest betreft openbare gronden.
Diepte bodemverstoring:	Maximaal circa 58 cm – mv, gemiddeld minder dan 40 cm – mv
Oppervlakte plangebied:	Circa 6878 m ² / circa 0,69 ha
Oppervlakte bodemingrepen:	Circa 2273 m ² / circa 0,23 ha
Coördinaten (<i>bounding box</i> ; Lambertcoördinaten: EPSG:31370):	181 653 / 214 160 181 714 / 214 261 181 739 / 214 165 181 670 / 214 119
Projectcode Onroerend Erfgoed:	2022B1 (bureauonderzoek)
VEC-projectcode:	Bureauonderzoek: 5030124
Auteur(s):	W. De Roeck (bureauonderzoek)
Erkend archeoloog:	W. De Roeck (OE/ERK/Archeoloog/2021/00025) X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)
Projectmedewerker	X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)
Begindatum onderzoek:	25 januari 2022
Einddatum onderzoek:	31 januari 2022
Beheer en plaats documentatie:	Vlaams Erfgoed Centrum Liesdonk 5 2440 Geel
Relevante thesaurustermen:	Bureauonderzoek, vrijgave.

1.1.2 Eerder archeologisch onderzoek

Op de grenzen van het plangebied is reeds een archeologisch onderzoek uitgevoerd (Van Bavel & Verrijckt 2021). Na een bureauonderzoek werd dit onderzocht gebied vrijgegeven van verder archeologisch onderzoek, met als argument dat de geplande werken geen voldoende impact zouden hebben op de ondergrond om eventuele archeologische kenniswinst mogelijk te maken. Specifiek voor de parking naast het huidige plangebied werd gesteld dat deze in de huidige vorm bewaard bleef, waardoor deze niet verder is onderzocht². Door deze vrijgave, wordt de bijbehorende archeologienota hier ook niet verder besproken.

1.1.3 Ligging en huidig gebruik van het plangebied

Het plangebied bevindt zich in de dorpskern van Lille, een gemeente in de Antwerpse Kempen. Het gaat om een kerkhof, dat is ingesloten door wegenis ten westen, woonhuizen en tuinen ten noorden en een groot zorgcomplex en bijbehorende infrastructuur ten oosten en ten zuiden (zie afb. 3). Zoals hierboven gesteld, bestaat het plangebied uit een kerkhof, wat betekent dat de inrichting voornamelijk bestaat uit graven, urnenkelders, wandelpaden en tussenliggende groenzones met heggen, bomen en grasvelden (afb. 4). Verwacht wordt dat deze huidige inrichting de ondergrond reeds deels heeft verstoord. In het geval van de graven gaat dit om een verstoring van circa 2 meter onder het maaiveld, met kleinere verstoringen ter hoogte van de urnenkelders (circa 65 cm – mv) en overige verhardingen (minder dan 50 cm – mv).

² Van Bavel & Verrijckt 2021.

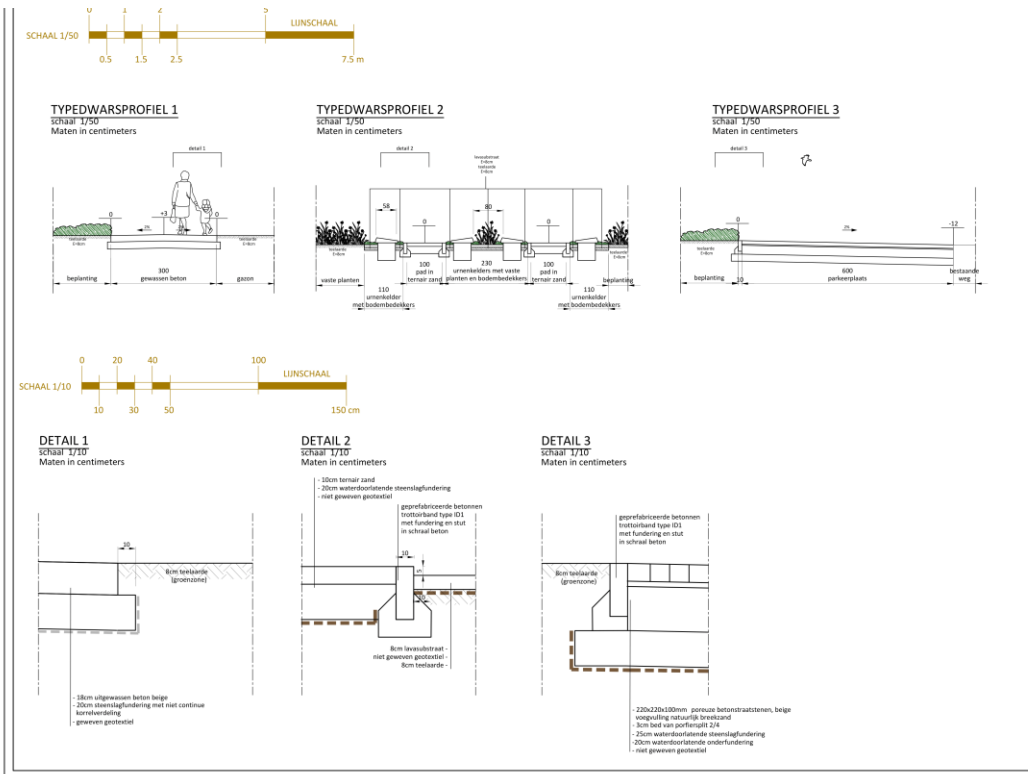
Afb. 3. Het plangebied op een recente luchtfoto uit 2021. (Luchtfoto Vlaanderen, winter 2021) (Bron: Agentschap Informatie Vlaanderen)

1.1.4 Onderzoekskader

Geplande werken en bodemingrepen

De geplande werken bestaan uit een ingrijpende heraanleg van het kerkhof (zie afb. 5). In totaal hebben deze werken een oppervlakte van circa 2236 m². Deze werken kunnen worden opgesplitst in de volgende delen:

- **Afbraak huidige elementen.**
Dit gaat om de verwijdering van enkele heggen, urnenkelders, graven en de verharde wegenis, die plaats moeten maken voor de nieuwe infrastructuur.
- **Heraanleg wandelpaden.**
Dit is de veruit de meest uitgebreide ingreep binnen het plangebied.
Hierbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen de primaire weg en de secundaire wegen. De primaire weg komt ongeveer ter hoogte van de huidige verharding te liggen, die een centrale cirkel in steenslagverharding beschrijft en naar de noordelijke punt van het plangebied aansluit op klinkerverharding. In het nieuwe ontwerp worden deze verhardingen vervangen door gewassen betonverharding van circa 3 meter breed, met een bodemverstoring van circa 38 cm – mv en een totale oppervlakte van circa 680m². De centrale ring bevat, naast de uitloper naar het noorden toe, ook enkele nieuwe uitlopers naar de westelijke grens van het plangebied, een stooiweide in het zuidwesten en de parkeerplaats voor mindervaliden.
De secundaire wegen liggen voornamelijk ter hoogte van huidige zandweggetjes tussen de rijen graven heen en zullen bestaan uit ternair zand, van circa 1 meter breed. De bodemverstoring bij deze paden bedraagt circa 30 cm, hoewel de funderingselementen iets dieper gaan. De totale oppervlakte van de secundaire wegenis bedraagt circa 678m² en de gemiddelde breedte slechts 1 meter.
- **Stroken voor nieuwe begravingen.**
In deze stroken wordt er ruimte voorzien om toekomstige begravingen te verwezenlijken. De oppervlaktes van deze toekomstige (rechthoekige) stroken met nieuwe begravingen zijn beperkt, met een grootte van in totaal circa 208 m², met als grootste aaneengesloten oppervlakte circa 42m².
- **Vernieuwing columbaria en urnenkelders.**
Deze werken vinden voornamelijk centraal in het plangebied plaats. Hier worden enkele bestaande urnenkelders verwijderd en verplaatst, maar ook nieuwe aangelegd, volgens het principe dat te zien is op typedwarsprofiel 2 (afb. 6). De verstoring van de omliggende wegenis bedraagt circa 40 cm – mv, maar de urnenkelders zelf kennen een diepte van circa 65 cm – mv (afb. 6 en 7).
De columbariumwand in het oosten van het plangebied verstoort de bodem tot circa 70 cm – mv, dit over een oppervlakte van 8m² (afb. 7).
De oppervlakte van de werken aan de columbaria bedraagt circa 644m², met als grootste aaneengesloten oppervlakte circa 495m².
- **Aanleg parkeerplaats mindervaliden.**
Hier wordt een betonplaat voorzien van circa 22m² groot, die de bodem tot circa 58 cm diep gaat verstoren (typedwarsprofiel 3, zie afb. 6).
- **Bouw paviljoen.**
In het noorden van het plangebied wordt een klein paviljoen aangelegd (afb. 8). De funderingen hiervan verstoren de bodem tot circa 1 meter diep. De totale verstoring blijft echter beperkt tot een oppervlakte van circa 40m².
- **Herinrichting groenzones.**
In de groenzones blijven de bodemingrepen bijna volledig beperkt tot circa 8 cm. Het gaat hier vooral om nieuwe aanplanting van gazon, heggen en enkele bomen. Voor de aanplant van de bomen wordt logischerwijs de bodem dieper verstoort voor de aanleg van een plantput (circa 140 cm, zie afb. 7), maar de oppervlaktes hiervan zijn dermate beperkt dat de impact als miniem wordt gezien.
- **Overige infrastructuur.**
Binnen het kerkhof zullen ook enkele banken en paaltjes geplaatst worden (zie afb. 7). De bodemverstoring van deze elementen is echter dermate lokaal en ondiep dat ze hier niet verder worden besproken.

Afb. 6. Typedwarsprofielen van de wegenis ten zuiden van het paviljoen (1), het noordelijke columbarium (2) en de parkeerplaats (3). (Bron: Opdrachtgever)

1.1.5 Juridisch kader

Decreet betreffende het onroerend erfgoed (citeeropschrift: "het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013")

Artikel 5.4.1. (01/04/2019 -)

Voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen moet een archeologienota zoals vermeld in artikel 5.4.8 en artikel 5.4.12 opgesteld en gemeld worden in volgende situaties:

1° aanvragen met betrekking tot percelen die gelegen zijn in een voorlopig of definitief beschermde archeologische site;

2° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de vergunningsplichtige ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt en waarbij de betrokken percelen geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones;

3° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de vergunningsplichtige ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen volledig gelegen zijn buiten archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones.

Voor de toepassing van dit artikel op terreinen zonder kadastraal nummer geldt de totale oppervlakte van de hele werf van het te vergunnen werk.

De aanvrager van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen wordt van die verplichting vrijgesteld:

1° indien de aanvraag volledig betrekking heeft op een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering;

2° indien de aanvraag betrekking heeft op werkzaamheden aan bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden binnen een archeologische zone, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones, waarbij de oppervlakte van de vergunningsplichtige ingreep in de bodem buiten het gabarit van de bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden minder dan 100 m² beslaat;

3° indien de aanvraag betrekking heeft op werkzaamheden aan bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden buiten een archeologische zone, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones en buiten een voorlopig of definitief beschermde archeologische site, waarbij de oppervlakte van de vergunningsplichtige ingreep in de bodem buiten het gabarit van de bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden minder dan 1000 m² beslaat, wanneer de lijninfrastructuur waarvoor de omgevingsvergunning wordt aangevraagd meer dan 1000 meter bedraagt;

4° indien de aanvrager een natuurlijke persoon of privaatrechtelijke rechtspersoon is, de totale oppervlakte van de vergunningsplichtige ingreep in de bodem minder dan 5000 m² beslaat, en de betrokken percelen volledig gelegen zijn buiten woongebied of recreatiegebied en buiten archeologische zones opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones en buiten beschermde archeologische sites;

5° indien de handelingen louter betrekking hebben op verbouwingswerken of vernieuwbouw, zonder bijkomende vergunningsplichtige ingreep in de bodem;

6° indien de handelingen louter betrekking hebben op de regularisatie van vergunningsplichtige projecten, overeenkomstig artikel 81 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en alle vergunningsplichtige ingrepen in de bodem al zijn uitgevoerd;

7° indien de stedenbouwkundige aanvraag kadert in verbeterd bodembeheer en uitsluitend betrekking heeft op een reliëfwijziging in agrarisch gebied, niet gelegen in een archeologische zone zoals opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones of een voorlopig of definitief beschermde archeologische site, als gevolg van een afgraving van teelaarde tot 40 centimeter en de latere toevoeging met dezelfde teelaarde.

8° indien de aanvraag betrekking heeft op werkzaamheden binnen het gabarit van bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden;

9° indien de aanvraag geheel betrekking heeft op percelen binnen het grondgebied van een erkende onroerenderfgoedgemeente waarvoor de gemeenteraad in een gemeentelijk reglement een vrijstelling heeft voorzien en de aanvraag geen betrekking heeft op beschermde goederen of op percelen die geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in een archeologische zone, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones. De vrijstellingen in het gemeentelijk reglement zijn gebaseerd op onderzoek naar de archeologische situatie in de betrokken gemeente door een erkende archeoloog in dienst van de erkende onroerenderfgoedgemeente en hebben betrekking op percelen met een oppervlakte van 5000 m² of minder.

De Vlaamse Regering kan de nadere regels voor deze vrijstellingen bepalen.

De aanvrager van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen kan een archeologienota waarvan al akte is genomen indien als de aanvraag betrekking heeft op hetzelfde perceel of dezelfde percelen en als de ingreep in de bodem van de te vergunnen werken overeenkomt met de ingreep in de bodem van de vergunningsplichtige werkzaamheden die in de archeologienota waarvan akte is genomen zijn omschreven. Als er in de archeologienota een archeologische opgraving werd opgelegd, moet deze zijn uitgevoerd en moet daarover een archeologierapport aan het agentschap zijn bezorgd. In het geval dat er gebruik is gemaakt van onderafdeling 7 van deze afdeling, moet de nota waarvan akte is genomen zijn uitgevoerd. Als er in de nota een archeologische opgraving wordt opgelegd, moet daarover een archeologierapport aan het agentschap zijn bezorgd.

Op het Gewestplan is het grotendeels bestemd als gebied met gemeenschapsvoorziening en openbaar nut (Afb. 9), wat dus het kerkhof betreft. De grenzen van het plangebied overlappen ook deels met woongebied, maar dit gaat om een intekening die in de praktijk verschilt, aangezien het volledige plangebied door het kerkhof wordt ingenomen. Voor het plangebied is geen Provinciaal Ruimtelijk Uitvoerings Plan (RUP) van kracht.

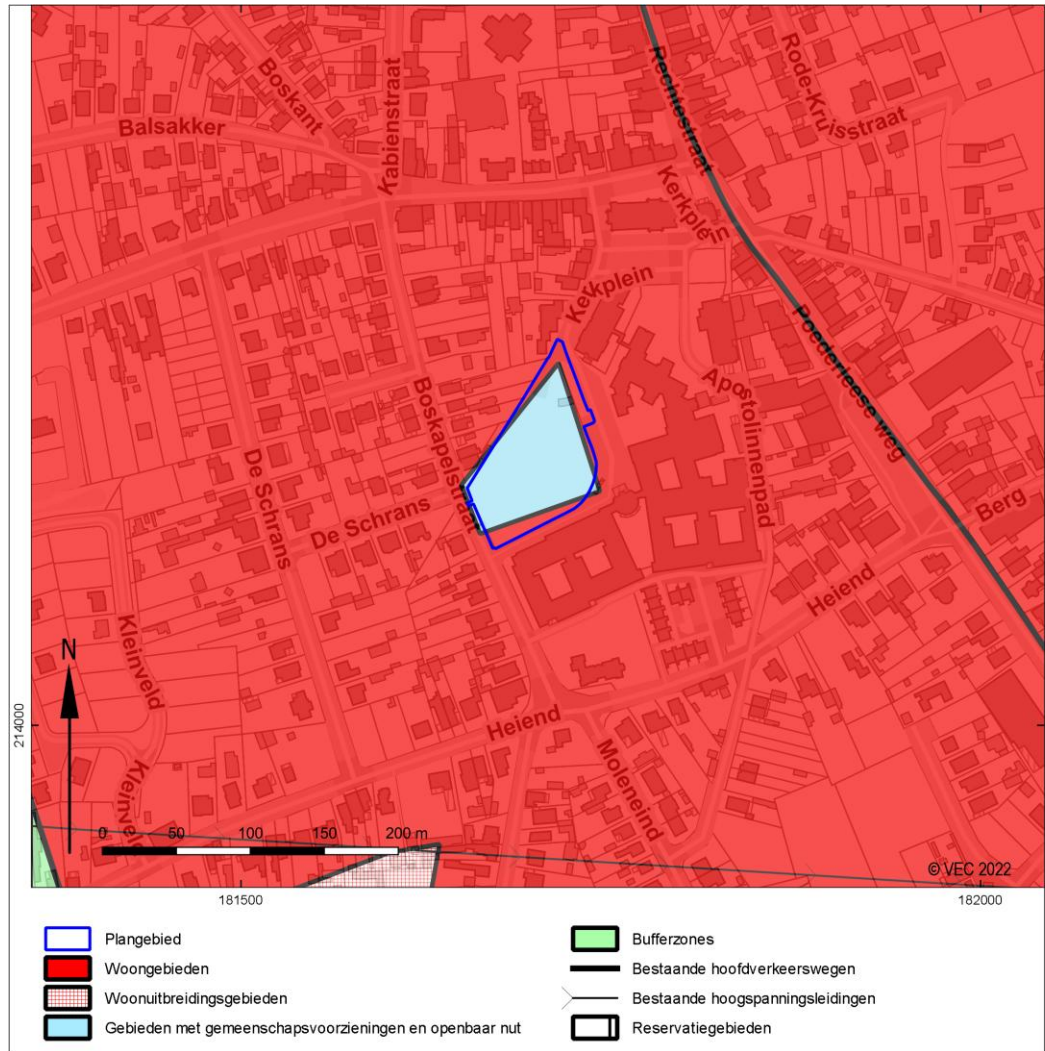
De archeologienota werd vervaardigd naar aanleiding van een aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. De verplichting tot de opmaak van een archeologienota wordt gekoppeld aan criteria. Voor onderhavige omgevingsvergunning geldt een verplichting voor het opstellen van een archeologienota, daar:

- *de geplande ingrepen in totaal een oppervlakte van circa 2273 m² beslaan, binnen een totaal perceelsoppervlak van circa m²;*
- *het plangebied geheel buiten een voorlopig of definitief beschermde archeologische sit of archeologische zone valt, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones en volledig buiten een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt³;*
- *de vrijstellingscriteria 1° t/m 9° niet van toepassing zijn .*

Het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied dient te gebeuren op grond van de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetector (versie 4.0). Het doel van de Code is om als een minimale standaard te dienen voor de kwaliteit van archeologisch onderzoek en het gebruik van metaaldetectoren in Vlaanderen.⁴

³ <https://geo.onroerenderfgoed.be>, geraadpleegd op 19 augustus 2021.

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019.

Afb. 9. Aanduiding van het plangebied op het gewestplan.

1.1.6 Onderzoeksopdracht

Doelstelling en vraagstelling

Bureauonderzoek vrijgave

Op basis van dit onderzoek zal aangetoond worden dat er geen verder onderzoek meer nodig is op bovengenoemde percelen. Conform de Code van Goede Praktijk kan een archeologienota in beperkte samenstelling opgesteld worden, mits aan de navolgende criteria wordt voldaan.

Indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en een beperkt aantal doorslaggevende aspecten uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader aantoont dat:

1. met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
2. de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
3. verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst;

dan mag het bureauonderzoek beperkt blijven tot de analyse van de geplande werken en dat beperkte aantal doorslaggevende aspecten.

Op de specifieke situatie van het plangebied zijn argumenten 1 en argument 3 van toepassing.

Het plangebied is gelegen op een reeds bestaand kerkhof, dat een permanente gebruiksgeschiedenis kent vanaf minstens 1969 (zie hieronder). Dit gebruik heeft geleid tot een reeds intensieve verstoring van de ondergrond binnen het plangebied, aangezien begravingen de bodem tot circa 2 meter diep verstoren. Ook andere elementen, zoals de urnenvelden en de huidige klinkerverharding, zullen reeds een aanzienlijke verstoring teweeg hebben gebracht aan de ondergrond.

Hierdoor is de intactheid van de bodem binnen het plangebied slechts beperkt, aangezien een heel deel van deze werken overlappen met de huidige infrastructuur. Hierdoor is de kans op het aantreffen van intact archeologisch materiaal binnen het huidige plangebied zeer klein.

Bovenop deze reeds hoge verstoringsgraad van het plangebied komt de relatief beperkte impact van de geplande werken op de ondergrond enerzijds en de grote versnippering van deze werken anderzijds. Niet alleen is de meerderheid van de werken zo beperkt in diepte (gemiddeld minder dan 40 cm – mv) dat het raken van een archeologisch niveau vrij onwaarschijnlijk is, de vorm en verspreidde ligging van de geplande werken leidt tot een zeer fragmentarische mogelijke archeologische kenniswinst.

Deze twee argumenten worden verder besproken in de onderstaande paragraaf.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Bodemkundige en historische situatie van het plangebied

Het kerkhof dat binnen het plangebied ligt is op zijn minst in gebruik genomen na WO II, wat afgeleid kan worden van de topografische kaart uit 1939, waarop het nog niet is afgebeeld, en de topografische kaart uit 1969, waar het kerkhof wel op staat aangeduid (afb. 10). Dit geeft duidelijk een relatief recente, wellicht naoorlogse datering aan het kerkhof. Door deze recente geschiedenis heeft het kerkhof zelf archeologisch gezien een eerder lage waarde.

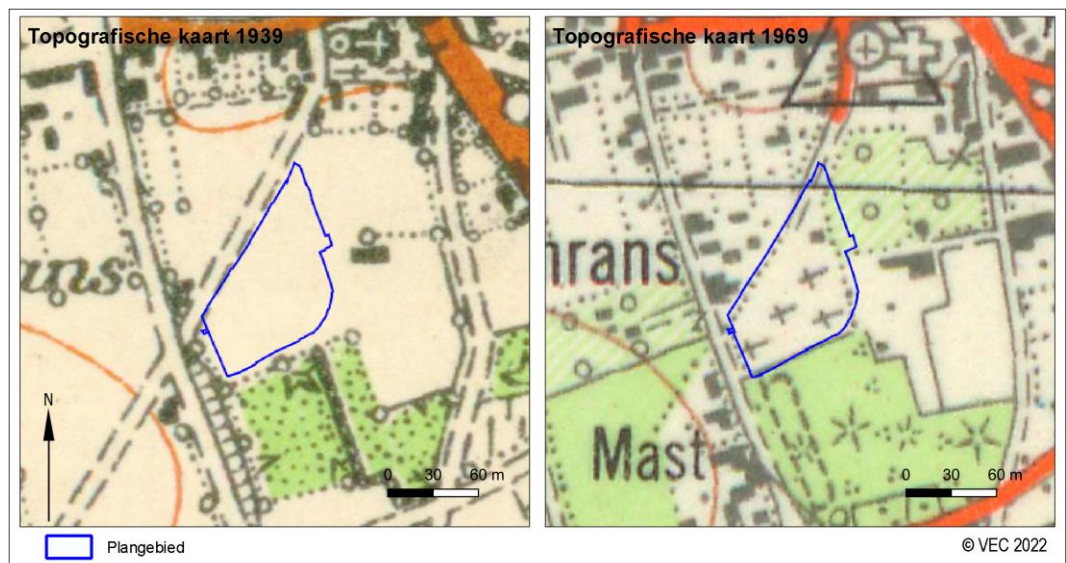
Doorheen het (recent) gebruik van het kerkhof is de specifieke inrichting echter enkele keren gewijzigd (zie afb. 11), met onder andere de aanleg van de urnenkelders centraal in het plangebied, de toevoeging van meer begravingen en de wisselende aanleg van de secundaire wegenis.

Zoals hierboven reeds vermeld, hebben deze relatief recente bodemingrepen de ondergrond danig verstoord. Aangezien deze bodemingrepen doorheen heel het plangebied plaatsvonden, is de graad van verstoring hoog. Door deze reeds bestaande verstoringen, is de kans op het aantreffen van intacte archeologische vondsten dan ook zeer klein. Op enkele plaatsen is de ondergrond mogelijk niet verstoord door de werkzaamheden aan het kerkhof, maar dit gaat om kleine, niet aaneengesloten zones, waardoor er een hoge versnippering van het mogelijk aanwezig archeologisch archief heeft plaatsgevonden.

Hierbij dient ook vermeld te worden dat de huidige, geplande werken zich voornamelijk focussen op zones die wel degelijk in het verleden al geroerd zijn, zoals de heraanleg van de wegenis en de urnenkulien, die grotendeels overlappen met hun voorlopers (zie ook afb. 12).

Om deze reden wordt de kans op het intact aantreffen van archeologische resten binnen de grenzen van het huidige plangebied en binnen de huidige geplande werken als zeer laag gezien.

Als ander argument werd hierboven de afwezigheid van mogelijke archeologische kenniswinst aangehaald. Zoals hierboven reeds vermeld, zijn er ondanks de ingrijpende bodemingrepen en de relatieve kleine kans daarvan, toch nog enkele zones die mogelijk intact zijn bewaard binnen het plangebied, zoals enkele groenzones. Er moet echter gewezen worden dat de geplande werken in deze zones slechts een zeer beperkte bodemverstoring veroorzaken. De ondergrond wordt in de meeste gevallen minder dan 40 cm diep verstoord. In combinatie met de bodemtypes binnen het plangebied (bodemtypes Zbm en Zcm, zie afb. 13), die wijst op een dikke, antropogene humus A horizont, is de kans zeer klein dat er een archeologisch niveau wordt geraakt op de plaatsen waar dit nog intact zou zijn. Voorts zijn de oppervlaktes van de geplande werken vaak ofwel relatief dun en zeer lang (in het geval van de wandelpaden), ofwel zeer beperkt van aaneengesloten oppervlakte (in geval van bijvoorbeeld de extra begravingen). Door deze twee factoren zou er bij verder onderzoek de potentiële archeologische kenniswinst dermate fragmentarisch zijn dat ze als verwaarloosbaar beschouwd kan worden.

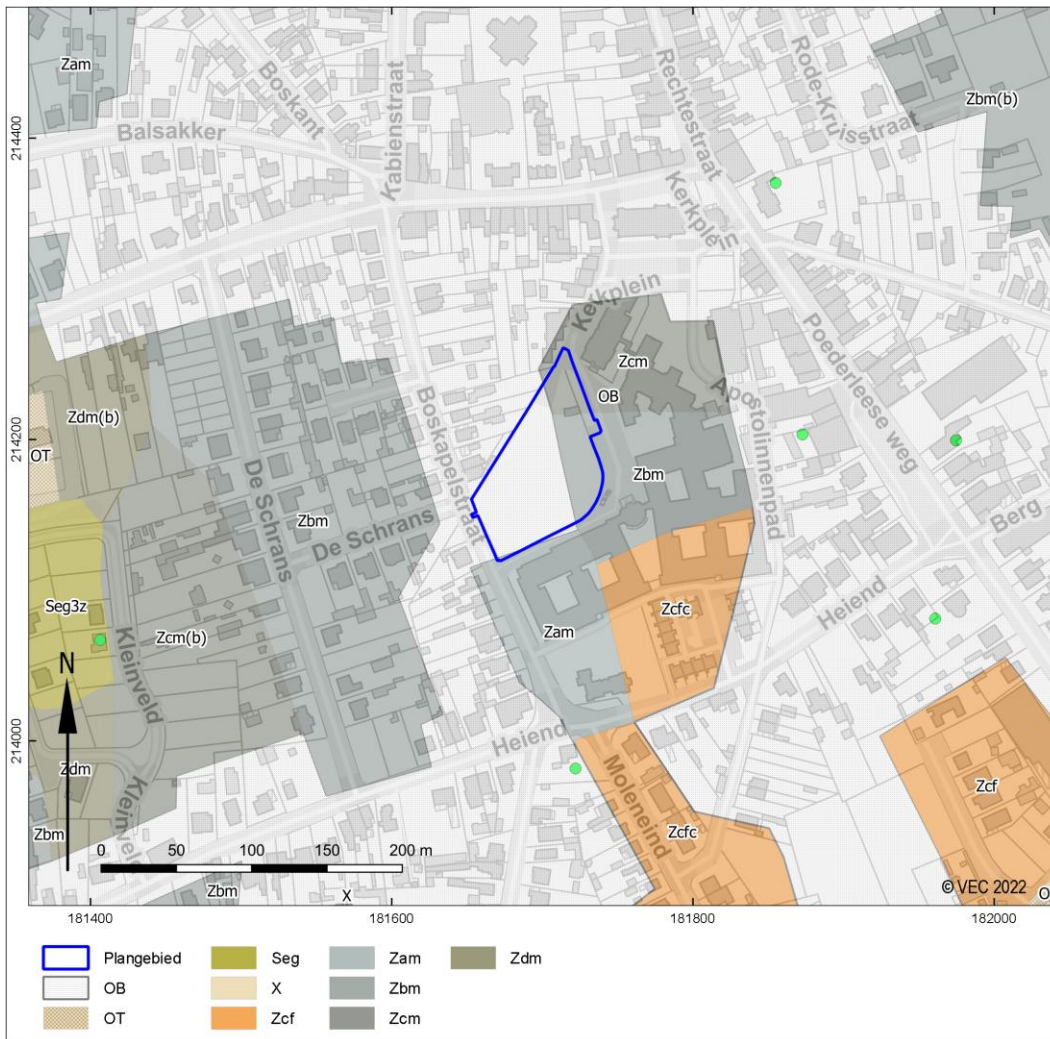
Afb. 10. De topografische kaarten van België uit 1939 en 1969, beiden op schaal 1:20 000. (Bron: Cartesius.be)

Afb. 11. Luchtfoto's van het plangebieduit de laatste 20 jaar. (Bron: Geopunt.be)

Afb. 12. Een schematisch plan dat overlap toont tussen de huidige en geplande toestand. De rood aangegeven elementen dienen te verdwijnen door de nieuwe plannen. De roos aangegeven elementen zijn nieuwe toevoegingen binnen de huidige werken (Bron: Opdrachtgever)

Afb. 13. Het plangebied op de Digitale bodemkaart van het Vlaams Gewest. (Bron: Vlaamse overheid, Departement Omgeving, Vlaams Planbureau voor Omgeving/ Databank Ondergrond Vlaanderen)

1.2.2 Conclusie

Samenvattend kan gesteld worden dat er voor het plangebied een zeer lage archeologische verwachting geldt.

Eenzijds komt dit door de afwezigheid van intacte archeologische vondsten in het merendeel van het plangebied. Door het lange gebruik als kerkhof vanaf het midden van de vorige eeuw is de ondergrond dermate verstoord dat de meeste archeologische resten niet meer intact kunnen zijn.

Anderzijds is er geen archeologische kenniswinst mogelijk binnen het plangebied. Hoewel erg onwaarschijnlijk, kan het zijn dat er nog enkele gebieden binnen het plangebied een intact bewaard archeologisch niveau bezitten. Door hun grote versnippering, de relatief beperkte bodemimpact en de grillige vorm / beperkte oppervlakte van de meeste geplande werken kan verder onderzoek van deze zones echter nooit leiden tot enige nuttige archeologische kenniswinst.

Om deze redenen wordt dan ook een vrijgave van verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

Samenvatting

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in januari 2022 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de begraafplaats in Lille (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek in beperkte samenstelling en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen heraanleg van het kerkhof.

Op basis van het bureauonderzoek werd geen verstoring van potentieel intact aanwezige archeologische resten verwacht, dit enerzijds op basis van reeds intensieve verstoringen in het verleden en anderzijds op basis van de onmogelijkheid tot archeologische kenniswinst.

Teneinde deze verwachting te toetsen en aan te vullen wordt voor het plangebied een vrijgave van verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

Literatuur

Agentschap Onroerend Erfgoed, 2019: *Code van Goede Praktijk voor de uitvoering en rapportage over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4,0*, Brussel

Van Bavel, J. & J. Verrijckt, 2021: *Archeologienota Lille, Lindelo: Verslag van Resultaten*. J. Verrijckt bvba, Beerse.

Van Gils, M. & E. Meylemans, 2019: *Prospecteren naar steentijd artefactensites - versie 1*, Brussel.

Geraadpleegde websites

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten>

<http://www.geopunt.be/kaart>

<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>

<https://id.erfgoed.net>

<http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

<https://www.geopunt.be/>

Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1. Het plangebied en omgeving op de Basiskaart Vlaanderen (GRB). (Bron: Agentschap Informatie Vlaanderen)
- Afb. 2. Het plangebied op de Basiskaart Vlaanderen (GRB). (Bron: Agentschap Informatie Vlaanderen)
- Afb. 3. Het plangebied op een recente luchtfoto uit 2021. (Luchtfoto Vlaanderen, winter 2021) (Bron: Agentschap Informatie Vlaanderen)
- Afb. 4. Een schematisch plan van de huidige toestand. (Bron: Opdrachtgever)
- Afb. 5. Een schematisch plan van de geplande toestand. (Bron: Opdrachtgever)
- Afb. 6. Typedwarsprofielen van de wegeis ten zuiden van het paviljoen (1), het noordelijke columbarium (2) en de parkeerplaats (3). (Bron: Opdrachtgever)
- Afb. 7. Doorsnedes en plannen van de columbariumwanden, inplanting van de bomen, urnenkelders, banken en palen. (Bron: Opdrachtgever)
- Afb. 8. Plannen en doorsnedes van het paviljoen. (Bron: Opdrachtgever)
- Afb. 9. Aanduiding van het plangebied op het gewestplan.
- Afb. 10. De topografische kaarten van België uit 1939 en 1969, beiden op schaal 1:20 000. (Bron: Cartesius.be)
- Afb. 11. Luchtfoto's van het plangebied uit de laatste 20 jaar. (Bron: Geopunt.be)
- Afb. 12. Een schematisch plan dat overlap toont tussen de huidige en geplande toestand. De rood aangegeven elementen dienen te verdwijnen door de nieuwe plannen. De roos aangegeven elementen zijn nieuwe toevoegingen binnen de huidige werken (Bron: Opdrachtgever)
- Afb. 13. Het plangebied op de Digitale bodemkaart van het Vlaams Gewest. (Bron: Vlaamse overheid, Departement Omgeving, Vlaams Planbureau voor Omgeving/ Databank Ondergrond Vlaanderen)

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden. (Bron: Onderzoeksbalans Vlaanderen)